

Uitvraag VGN zorgcontractering Wlz,
sociaal domein en GZSP | 2021-2022

Zorgcontractering gehandicaptensector:
**knelpunten in sociaal domein
geven reden tot zorgen**

Voorwoord

Knelpunten in sociaal domein

Dit rapport geeft de resultaten weer van een onderzoek dat de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) heeft laten uitvoeren onder de aangesloten leden naar de bevindingen van de zorgcontractering 2022 voor de Wlz, het sociaal domein en Geneeskundige Zorg voor Specifieke Patientgroepen (GZSP) onder de Zvw.

De VGN vindt het noodzakelijk dat de financiers hun inkoop ook richten op het realiseren van de ambities uit de VGN visie 2030. Bijvoorbeeld door de samenhang van zorg en ondersteuning te stimuleren evenals de samenwerking over de domeinen. Deze rapportage geeft een beeld van waar we nu staan en is een goede basis voor het gesprek met de inkoopende partijen.

De resultaten bevestigen voor een groot deel de signalen die ons over de contractering in de verschillende domeinen heeft bereikt. Het volledige rapport vind u [hier](#)

Zorgaanbieders in de Wlz ervaren geen grote verschillen in het inkoopbeleid ten opzichte van 2021. Dit strookt met het feit dat er sprake is van een meerjarig inkoopbeleid met een aanvulling voor 2022. Wel is er een aanpassing in het beleid rond de tarieven. Het merendeel van de respondenten heeft een tarief overeengekomen dat op of boven het landelijke dan wel regionale richttarief ligt. Er wordt echter wel door een meerderheid aangegeven dat ze niet of slechts gedeeltelijk tevreden zijn over gesprekken over het tarief. Verwachte knelpunten betreft de vergoeding van meerzorg, complexe zorg en innovatie.

Met de recent gemaakte afspraken tussen de VGN en ZN over de transitie naar een toekomstbestendige gehandicaptenzorg zal de inhoudelijke agenda van de zorginkoop gebaseerd gaan worden op de gezamenlijk afgesproken inhoudelijke thema's. Hierin is innovatie één van de thema's.

Daarnaast lopen er trajecten voor de actualisatie van VG7 en de vergoeding van meerzorg. De uitkomsten van dit onderzoek worden in die trajecten meegenomen en besproken met de zorgkantoren.

In het sociaal domein geeft een groot deel (91%) van de respondenten aan knelpunten te ervaren. Dit betreft onder andere de hoogte van de tarieven en de (per gemeente verschillende) administratieve lasten. Heel zorgelijk is dat 63% overweegt van de respondenten in de Wmo en 55% in de Jeugdwet zich terug te trekken bij gemeenten met tekortschietende tarieven. Aanbieders lijken een meer zakelijke benadering te kiezen; zorg moet wel kosten-dekkend zijn om het over langere termijn vol te kunnen houden.

Wat betreft het terugdringen van de administratieve lasten in de Jeugdwet zien we een belangrijk aanknopingspunt in de hervormingsagenda jeugd. De VGN bepleit een snelle hervatting van deze agenda, die momenteel stilligt. Daarnaast worden de uitkomsten besproken met de VNG.

Voor de GZSP valt op dat er grote ontevredenheid is over de zorgverzekeraars bij de contractering. Dit wordt besproken met de zorgverzekeraars.

Frank Bluiminck
Directeur

Inhoud

2 Voorwoord

Knelpunten in sociaal domein

Zorgcontractering Wlz

- 4 Tariefafspraken
- 5 Wat vinden zorgaanbieders van de afspraken?
- 6 Totstandkoming zorgafspraken
- 7 Gevolgen zorgcontractering
- 8 Maatwerk ggz-wonen
- 9 Maatwerk meerzorg
- 10 Meerzorg enerschikking 2021

Zorgcontractering sociaal domein

- 11 Wmo
- 12 Jeugdwet
- 13 Knelpunten zorgcontractering in Wmo
- 14 Knelpunten zorgcontractering in Jeugdwet
- 15 Gevolgen zorgcontractering sociaal domein
- 16 Maatwerk zorgcontractering sociaal domein

Zorgcontractering GZSP

- 17 Inkoop zorg GZSP

Zorgcontractering Wlz

De NZa stelt jaarlijks de maximale tarieven vast die zorgaanbieders in rekening mogen brengen voor het verlenen van zorg. Het ministerie van VWS stelt jaarlijks een totaal-budget vast voor alle zorg in de Wlz (het Wlz-macrokader).

Zorgkantoren hebben de rol om binnen dit budget voor alle Wlz-cliënten op een doelmatige wijze kwalitatief goede zorg in te kopen.

Contractering van zorg gebeurt in gesprekken tussen zorgkantoren met zorgaanbieders.

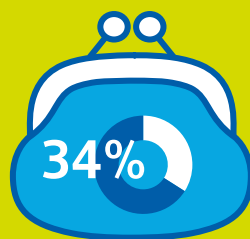
Vanaf 2022 wordt gewerkt met een landelijk richttariefpercentage van 95,8% van het NZa maximumtarief. Sommige zorgkantoren hanteren hogere regionale richttarieven.

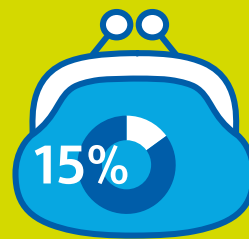
Zorgkantoren

Met deze zorgkantoren hebben zorgorganisaties afspraken gemaakt over de zorgcontractering Wlz

Tariefafspraken

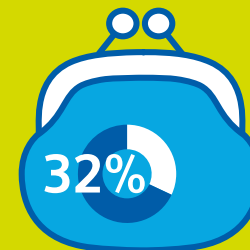
Gelijk aan regionaal Richttariefpercentage van het zorgkantoor

Gelijk aan landelijk Richttariefpercentage

Lager dan Richttariefpercentage

Hoger dan Richttariefpercentage

Wat vinden zorgaanbieders van de tarieven?

Het richttariefpercentage wordt door het zorgkantoor bepaald en is een percentage van de maximum NZa-tarieven.

“Wij hebben geen plannen ingediend om eventueel een opslag te kunnen verkrijgen. Vaak heb je wel discussies over bepaalde prestaties. Dan heb je het over bijvoorbeeld meerzorg, of een aantal crisisplaatsen, of zouden jullie een bepaalde rol kunnen vervullen bij knelpunten die wij in onze regio signaleren. En dan heb je het meer daarover dan over de tarieven.”

— Reactie van een deelnemende zorgaanbieder

Afwijkend tariefpercentage

39%

van de zorgaanbieders vroeg een hoger tariefpercentage.

29%

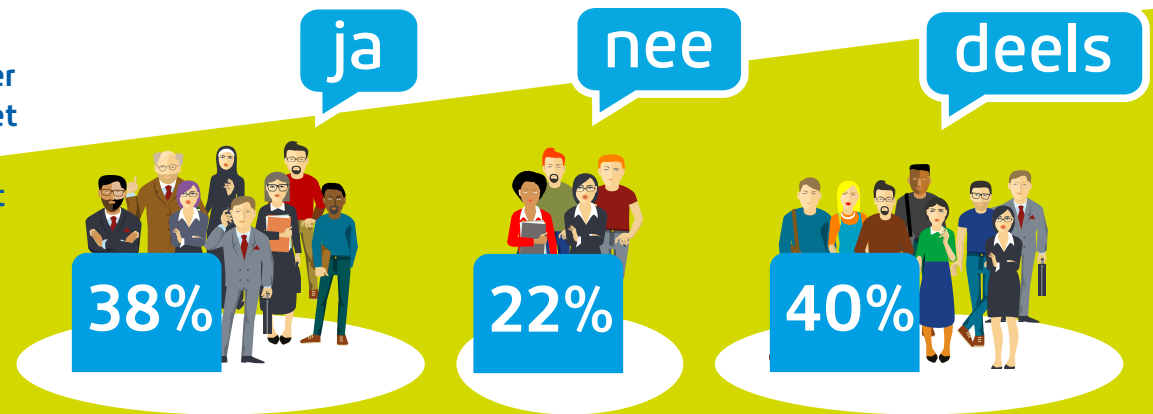
Dit verzoek werd in het grootste gedeelte van de gevallen geheel of gedeeltelijk gehonoreerd. In 29% van de gevallen werden de verzoeken niet gehonoreerd.

Totstandkoming afspraken

Een deel van de deelnemende organisaties is niet of slechts ten dele tevreden met de manier waarop het gesprek met het zorgkantoor heeft plaatsgevonden. Over de gesprekken zeggen deze zorgaanbieders onder andere dat de overleggen goed waren, maar dat de tarieven niet werden aangepast.

Diverse organisaties geven aan weinig ruimte voor inspraak te ervaren. In sommige gevallen heeft er helemaal geen gesprek plaatsgevonden.

Tevreden met de manier waarop het gesprek met het zorgkantoor heeft plaatsgevonden om tot een tariefpercentage voor 2022 te komen:

“Het tarief is vastgelegd. Daar heb je helemaal geen gesprek over. Dus eigenlijk is dat heel verdrietig. Het effect is dat de innovatieruimte die wij in de begroting hebben zitten, met de korting, eruit gehaald wordt. Dat is het eerste wat wij moeten schrappen.” – Reactie van een deelnemende zorgaanbieder

hardheidsclausule

Als hanteren van de tariefsystematiek voor een aanbieder een onvoorzien en onredelijk benadelend gevolg zou hebben, kan de aanbieder een beroep doen op de hardheidsclausule. Hiermee kan van de systematiek worden afgeweken.

90%

van de deelnemers heeft geen aanspraak gemaakt op de hardheidsclausule. Bij 6% van de deelnemers heeft de aanspraak op de hardheidsclausule geleid tot een aangepast tarief.

Gevolgen Wlz zorgcontractering

De meeste respondenten geven aan geen problemen te verwachten rondom de directe gevolgen van de Wlz-zorgcontractering voor het jaar 2022. De organisaties die wel problemen verwachten, geven aan dat er ontoereikende financiering is voor complexe zorg en meerzorg en dat innovatie wel wordt verwacht, maar niet vergoed.

Zorgaanbieders die juist nieuwe mogelijkheden verwachten, zeggen dat regionale samenwerking goed gefaciliteerd wordt door het zorgkantoor en dat ze mogelijkheden zien voor het uitwerken van regio-plannen.

Zorgaanbieders met een omzet van meer dan 10 miljoen euro geven relatief vaker aan problemen te verwachten in vergelijking met organisaties met een kleinere omzet.

Bij Zilveren Kruis en VGZ worden relatief vaak problemen verwacht.

13%
verwacht nieuwe
mogelijkheden

60%
verwacht geen
problemen

28%
verwacht
problemen

“Ik vind de tariefstelling van 95,8% eigenlijk niet passend. De NZa heeft op basis van een kostprijsonderzoek tarieven vastgesteld en het is derhalve vreemd dat je als toch weer geconfronteerd met een korting op dit tarief. Dat betekent dus dat je feitelijk toch moet schipperen om een invulling te geven aan de indicatie van de cliënt.”

— Reactie van een van de deelnemende zorgaanbieder

Naast de tariefpercentages is het voor de inkoop in sommige situaties nodig dat er specifieke afspraken gemaakt worden.

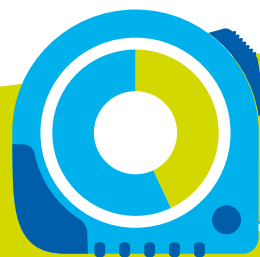

Zorgaanbieders leveren op dit moment gemiddeld 19 (afgerond) cliënten met een Wlz grondslag ggz-wonen (min 0, max 292).

Maatwerk Wlz

Specifieke afspraken over ggz-wonen

Cliënten met een psychische stoornis konden met ingang van 2021 instromen in de Wlz (ggz-wonen).

43%

43% van de zorgaanbieders heeft toereikende afspraken gemaakt over de zorglevering aan cliënten met een psychische stoornis.

9%

9% heeft dit ook gedaan, maar alleen voor zorglevering op maat (per individuele cliënt).

7%

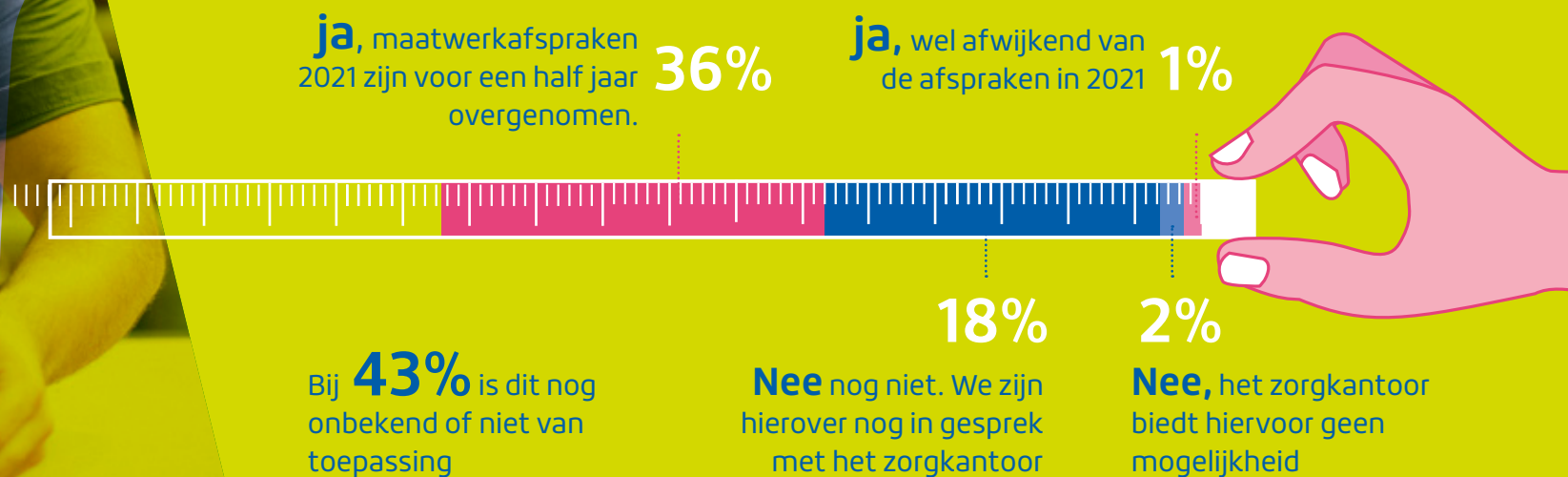
7% van de deelnemers heeft ten dele toereikende afspraken gemaakt.

Bij de resterende **41%** is dit nog onbekend of niet van toepassing

Maatwerk Wlz

Maatwerkafspraken meerzorg

Heeft u maatwerkafspraken meerzorg kunnen maken voor het eerste half jaar van 2022?

Herschikking 2021

Van de deelnemende
zorgaanbieders zegt:

 53% overeenstemming te hebben bereikt over herschikking van de productieafspraken in 2021 die recht doet aan de geleverde zorg.

 35% in grote mate overeenstemming te hebben bereikt over dit onderwerp

 12% dat dit slechts in beperkte mate is gelukt.

De overproductie verblijfszorg en een algehele correctie zijn de meest genoemde onderdelen waarover geen overeenstemming is bereikt.

Meerzorg 2021

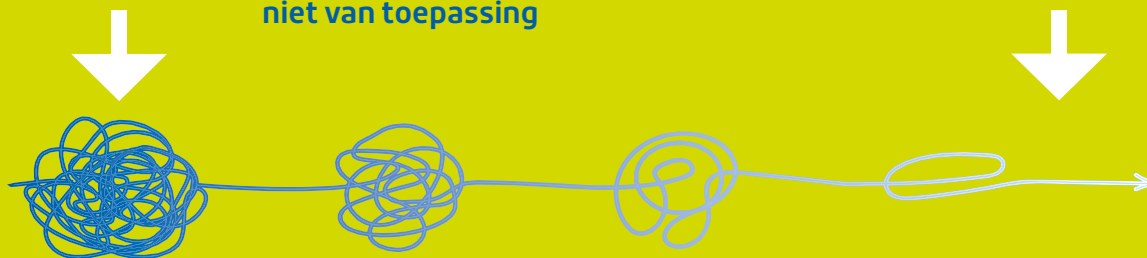
Een peiling naar mogelijke knelpunten in het aanvragen van meerzorg voor 2021 wijst uit dat ruim de helft van de zorgaanbieders deze niet heeft ervaren

Heeft u knelpunten ervaren met het aanvragen van meerzorg voor 2021?

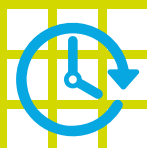
Ja 20%

Bij **26%** is dit niet van toepassing

Nee 54%

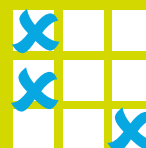
Welke knelpunten ervaren zorgaanbieders met het aanvragen van meerzorg voor 2021? Zorgaanbieders kunnen meerdere knelpunten ervaren.

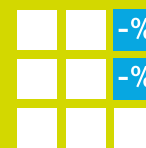
71% vindt dat de procedure traag verloopt

52% vindt de middelen niet toereikend door fouten in het sjabloon en uitblijven van (voldoende) maatwerkmiddelen

33% geeft aan dat zorgkantoren de aanvragen afwijst

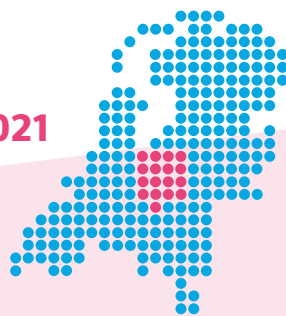

27% geeft aan dat het zorgkantoor korting hanteert bij meerzorg

Wmo

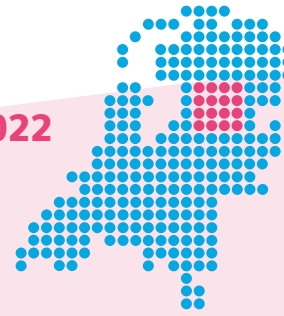
Zorgcontractering sociaal domein

2021

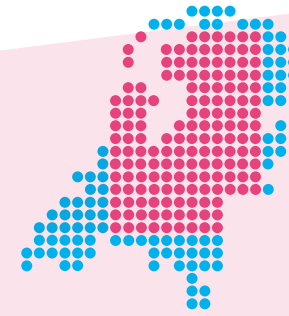

De deelnemende zorgaanbieders die Wmo bieden hadden in **2021** met gemiddeld **21** unieke gemeenten een contract om ondersteuning te leveren vanuit de Wmo.

2022

In **2022** lag dit aantal op gemiddeld **20** unieke gemeenten.

De **zorgaanbieder** met de meeste contracten heeft in beide jaren een contract met **200 unieke gemeenten** voor de Wmo.

Wat vinden zorgaanbieders van het proces?

Over het proces van de inkoop van Wmo in 2022 is de helft van de zorgaanbieders tevreden over het merendeel van de gemeenten.

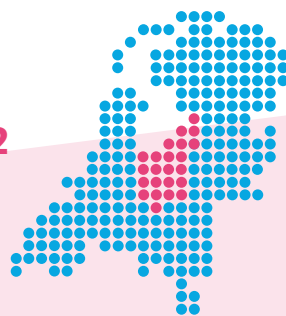

Inkoop Wmo

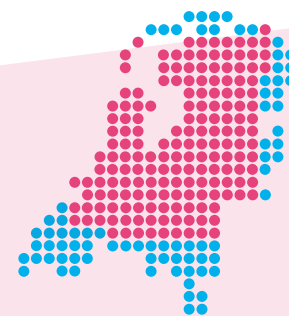
Percentage zorgaanbieders (zeer) tevreden:

- **26%** bij 75 – 100% van de gemeenten
- **24%** bij 50 – 75% van de gemeenten
- **26%** bij 25 – 50% van de gemeenten
- **24%** bij 0 – 25% van de gemeenten

2021 en 2022

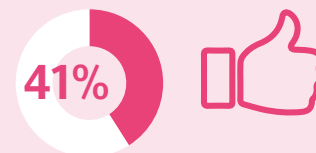
De deelnemende zorgaanbieders die jeugdhulp bieden hadden in **2021** en in **2022** met gemiddeld **31** unieke gemeenten een contract om zorg te leveren vanuit de Jeugdwet.

Het grootste aantal contracten met unieke gemeenten betreft voor de Jeugdwet een **zorgaanbieder** met **270** contracten

Wat vinden zorgaanbieders van het proces?

Over het proces van inkoop voor de Jeugdwet is in totaal **41%** van de zorgaanbieders bij het merendeel van de gemeenten tevreden.

Inkoop Jeugdwet

Percentage zorgaanbieders (zeer) tevreden:

Knelpunten zorgcontractering sociaal domein

Wmo

Bij de zorginkoop van zorg vanuit de Wmo en de Jeugdwet kunnen ook knelpunten ervaren worden. Het blijkt dat dit bij een grote meerderheid van de zorgaanbieders het geval is.

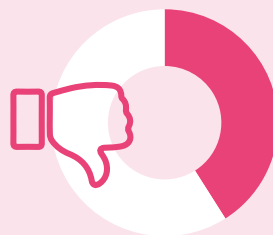
91% van de respondenten geeft aan knelpunten te ervaren.

Het grootste knelpunt blijken de tarieven;
59% van de respondenten acht de tarieven niet reëel.

Zijn zorgaanbieders tevreden over de afgesproken tarieven 2022 voor ondersteuning vanuit de Wmo?

41% van de zorgorganisaties is **NIET** tevreden bij het merendeel van de gecontracteerde gemeenten

41% niet tevreden

Percentage zorgaanbieders (zeer) tevreden:

- 17%** bij 75 – 100% van de gemeenten
- 30%** bij 50 – 75% van de gemeenten
- 24%** bij 25 – 50% van de gemeenten
- 17%** bij 0 – 25% van de gemeenten
- 13%** bij geen van de gemeenten

Knelpunten zorgcontractering sociaal domein

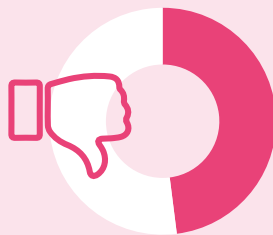
Jeugdwet

Bij de zorginkoop voor de Jeugdwet worden – net als bij de zorginkoop voor de Wmo – de grote hoeveelheid informatie die gemeenten opvragen, de grote verscheidenheid in administratieve vereisten en de afwezigheid van een echte inkoopdialoog als knelpunten genoemd. Een ander veelgenoemd knelpunt betreft een rommelig verloop van het inkoopproces. Maar ook bij de zorginkoop voor de Jeugdwet komt “geen reële tarieven” bij 55% als meest genoemd knelpunt naar voren.

“De administratieve belasting van de Jeugdwet is enorm. Veel verschillende type afspraken, voorwaarden, tarieven. Zelfs de wijze waarop tarieven jaarlijks worden geïndexeerd verschilt per gemeente. De behoefte aan uniformering is dus groot.” – Reactie van een deelnemende zorgaanbieder

Hoe tevreden zijn zorgaanbieders over de afgesproken tarieven Jeugdwet 2022?

Bij zorg vanuit de Jeugdwet is 48% van de deelnemende zorgaanbieders bij het merendeel van de gecontracteerde gemeenten NIET tevreden

48% niet tevreden

Percentage zorgaanbieders (zeer) tevreden:

- 16% bij 75 – 100% van de gemeenten
- 27% bij 50 – 75% van de gemeenten
- 30% bij 25 – 50% van de gemeenten
- 18% bij 0 – 25% van de gemeenten
- 9% bij geen van de gemeenten

Gevolgen

zorgcontractering sociaal domein

63%
Wmo

55%
Jeugdwet

Het grootste gedeelte van de deelnemende zorgaanbieders – 63% voor ondersteuning vanuit de Wmo en 55% voor zorg binnen de Jeugdwet – geeft aan serieus te overwegen zich terug te trekken of niet in te schrijven bij nieuwe inkoopprocessen bij gemeenten met tekortschietende tarieven.

“Niet alleen de tarieven zijn doorslaggevend bij het besluit wel of niet in te schrijven op een aanbesteding. Het hangt ook samen met de inspanning die het vraagt om in te schrijven (stukken aanleveren, plannen van aanpak schrijven, gespreksrondes) in combinatie met onzekerheid of de aanbesteding wordt gegund versus de omzet van een potentieel contract. En met kans die je maakt om aanbesteding gegund te krijgen door de keuzes van gemeenten om met minder contractpartners of in een coalitie afspraken te maken.”

— Reactie van een deelnemende zorgaanbieder

Maatwerk in contractering sociaal domein

Compensatie tekorten jeugdzorg

Slechts 2% van de deelnemende zorgaanbieders geeft aan in grote mate deze financiële compensatie terug te zien in de inkoopafspraken voor 2022.

57%, het merendeel van de respondenten, geeft aan het geld helemaal niet terug te zien in de inkoopafspraken voor het jaar 2022.

Hoofd- en onderaannemer

Het komt voor dat gemeenten één of een beperkt aantal contract(en) afsluit met hoofdaannemer(s), die vervolgens zelf afspraken moet(en) maken met andere zorgaanbieders als onderaannemer.

59% van de deelnemende organisaties geeft aan te participeren in een constructie van hoofd- en onderaannemerschap, na verplichtstelling van de gemeente.

De ervaringen met dergelijke constructies verschillen. Geen enkele zorgaanbieder geeft aan dat de gemeente een stevige regisseursrol inneemt.

24% van de zorgaanbieders is tevreden en zegt dat de constructies een duidelijk afgebakend werkgebied betreffen en dat de onderaannemer met een concreet doel wordt ingezet.

Het grootste gedeelte van de zorgaanbieders met een dergelijke constructie geeft aan negatieve ervaringen te hebben.

49% van de instellingen geeft aan dat dit te maken heeft met een onevenredige belasting met administratieve lasten voor de hoofdaanbieder.

Voor 18% van de respondenten ligt het probleem bij onduidelijkheid over verantwoordelijkheden en financiering.

Enkele zorgaanbieders geven aan zowel positieve als negatieve kanten te zien aan een constructie van hoofd- en onderaannemerschap.

Zorgcontractering GZSP

Bij zorgcontractering GZSP (Geneeskundige Zorg aan Specifieke Patiëntengroepen) gaat het om behandeling van lichamelijke en/of psychische klachten van cliënten die thuis wonen en/of gedragsproblematiek hebben.

De meeste ruimte voor verbetering wordt gezien op het gebied van de bereikbaarheid van de zorgverzekeraar.

Slechts 3% van de zorgaanbieders geeft aan dat dit goed verliep.

40% geeft aan dat er ruimte voor verbetering is. Bijvoorbeeld over de informatievoorziening vanuit de zorgverzekeraar, de onderhandeling over het contract en de aandacht van de zorgverzekeraar voor de kwaliteit van zorg wordt met enige regelmaat gesteld dat dit sterk wisselt per zorgverzekeraar.

Slechts rond de 40% van de zorgaanbieders geeft aan tevreden te zijn over de contractering bij alle zorgverzekeraars.

Wat vinden zorgaanbieders van de inkoop van GZSP?

“Een grote doorn in het oog. Het gaat om relatief laag budget, maar de moeite die je moet getroosten om afspraken met alle zorgverzekeraars te maken is best wel hoog. En feitelijk ben je heel lang bezig om een contract te sluiten, en dat gaat vaak via de mail, want contact is er niet. Dus voor 1 miljoen sluiten wij contracten af met 8 of 9 verzekeraars.”

— Reactie van een deelnemende zorgaanbieder

“Met een aantal zorgverzekeraars hebben wij geen contract afgesloten, want die stellen zulke absurde eisen. (...) Eigenlijk is het gewoon verdrietig, want dit gaat gewoon ten koste van cliënten.”

— Reactie van een deelnemende zorgaanbieder